

Bloqueig del poder judicial: quan el rei ni arbitra ni modera

Felip VI no ha fet cap gest per posar fi a la greu crisi institucional que suposa la no-renovació del TC i el CGPJ, congelada pel posicionament del PP

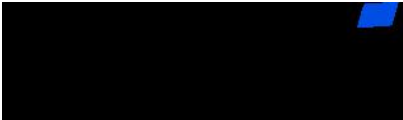


Felip VI escolta Carlos Lesmes en l'obertura de l'any judicial. | Europa Press

El bloqueig de la renovació del **Tribunal Constitucional** (TC) i el **Consell General del Poder Judicial** (CGPJ) és ara mateix una de les principals anomalies del funcionament del sistema polític a l'estat espanyol. Aquest dimarts, després que el CGPJ ajornés fins divendres la seva reunió per decidir la designació de nous membres del TC -era el darrer dia del termini legal per fer-ho-, el govern espanyol ha criticat durament la cúpula del PP com a gran responsable del bloqueig. La negativa del **PP** a facilitar una renovació dels òrgans constitucionals converteix una altra vegada Espanya en una democràcia *sui generis*. En tot aquest conflicte hi ha una dada clau: els magistrats conservadors proposats en el seu dia pels populars conserven la **majoria** al TC i al CGPJ i, d'efectuar-se la renovació, la perdrien.

El poder judicial espera la seva renovació des de fa quatre anys, pràcticament des que va arribar a la Moncloa **Pedro Sánchez**. Al CGPJ li correspon designar dos membres del Constitucional, però vuit vocals alineats en el bloc conservador ho bloquegen. Alhora, el govern espanyol espera designar dos magistrats més del TC. Uns canvis que suposarien un **canvi de majories** en favor de l'anomenat sector progressista. El tema és prou gruixut perquè el cap de l'estat intervingui. Però no ho fa. Per què no modera el rei? Juristes consultats per **NacióDigital** consideren que aquesta és una de les situacions en què el paper d'àrbitre del rei està justificat.

És cert que el monarca no pot intervenir en el joc polític i el seu marge de maniobra és estret. Però l'**article 56 de la Constitució** és molt clar quan diu que el rei "**arbitra i modera** el funcionament regular de les institucions". Com explica **Xavier Arbós**, catedràtic de Dret Constitucional de la



Universitat de Barcelona (UB), "el rei en cap cas no pot substituir un altre òrgan, però sí que pot fer servir la seva **capacitat d'influència** en una situació en què no es produeix un funcionament regular d'òrgans constitucionals".

Arbós explica que el monarca pot **intervenir de manera discreta o pública**. No és fàcil: "Hi ha l'interrogant de fins a quin punt el rei pot manifestar-se sense l'aval del president del govern. És obvi que no pot assistir a una cimera internacional al marge de l'executiu. Però sí que pot exercir la seva autoritat". Fins al moment, res d'això ha passat.

Per Arbós, el que sí que s'encabeix perfectament dins del que estableix l'article 56 és fer una crida en favor del funcionament normal del CGPJ, "exactament com ha fet el seu president, **Carlos Lesmes**". Però el cert és que el monarca es va limitar a escoltar amb posat seriós el que deia Lesmes amb motiu de **l'obertura de l'any judicial**.

Els motius pels quals el poder moderador no ha moderat poden ser diversos. Arbós apunta a "la **por al desgast** i també a no voler donar la sensació que en un conflicte institucional es posiciona al costat de Sánchez en un moment de gran polarització". En tot cas, des de l'inici del seu regnat, Felip VI ha anat amb peus de plom per no indisposar-se amb el **bloc de poder arrelat a Madrid**, i del qual la judicatura és peça essencial.

Del 3-O al silenci

Felip VI es va pronunciar molt clarament amb motiu del procés sobiranista i el referèndum de l'1-O. Va ser amb el seu **discurs bel·ligerant del 3 d'octubre** i, en aquell cas, no va donar gens la sensació de voler moderar la crisi. Però a partir d'aquell moment, els seus discursos -també a Catalunya- han tingut sempre un to molt baix, i el contingut ha estat volgutament tòpic i innocu. La Casa Reial ha optat per evitar la polèmica al preu que sigui.

La poca incidència del cap de l'Estat en els esdeveniments polítics es va evidenciar en un moment d'especial tensió, entre les **dues eleccions espanyoles del 2019**, quan Sánchez va forçar una nova convocatòria electoral després de negar-se a plantejar una coalició amb Podem. Coalició que acabaria sent realitat immediatament després de les eleccions del novembre d'aquell any.

El precedent d'un xoc amb Rajoy

En una ocasió sí que el rei va prendre una decisió amb conseqüències i es va mostrar un **enfrentament** entre la Zarzuela i la Moncloa, tot i que de manera molt subtil. Després de les eleccions del 2015, en què el PP va perdre la majoria absoluta, **Mariano Rajoy** es va negar a presentar-s al Congrés al no tenir majoria, amb l'objectiu d'esgotar els terminis per anar a unes noves eleccions. En aquell moment, el rei va donar llum verda a Pedro Sánchez perquè es postulés. I ho va fer amb un acord amb Ciutadans. Finalment, però, tampoc va assolir una majoria al Congrés i les urnes van tornar a ser convocades.

Jordi Nieva, catedràtic de Dret Processal, considera que l'article 56 de la Constitució és, al capdavant, "un **brindis al sol** perquè no estableix com es pot fer aquesta moderació i arbitratge". "L'únic que pot fer el monarca en una situació així és exercir els seus bons oficis en algunes converses informals. Si ho ha fet o no seria especular. Una cosa que sí que seria útil seria una llei que regulés les funcions de la Corona, però amb la Constitució a la mà, el rei té poc poder davant una situació així", afegeix Nieva.

"Menys 'auctoritas' que el seu pare"

Per Arbós, el que queda al final de tot és l'**auctoritas** que pugui tenir un monarca i considera que la de Felip VI "és menor que la que va tenir el seu pare, Joan Carles I, a qui més difícilment Mariano Rajoy s'hagués plantat per no anar a un debat d'investidura". Arbós també recorda que, amb tot, hi va un cas d'intervenció en aspectes polítics en l'inici del procés, quan la Zarzuela va



emetre un comunicat contra el procés. Quan es tracta de Catalunya, s'emeten excepcions.